

Till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Diarienummer: LI2025/01620

Datum: 2025-12-05

Till: li.remissvar@regeringskansliet.se

kopia till: li.eu-fonder.28@regeringskansliet.se

Yttrande över EU-kommissionens förslag till nya fonder för perioden 2028–2034

Fellesrådet för Trøndelag och Jämtland Härjedalen, en av gränskommittéerna som har uppdrag av Nordiska Ministerrådet, vill lämna följande synpunkter på EU-kommissionens förslag till nya fonder för programperioden 2028–2034. Som en aktör i en region vid EU:s yttre gräns, i vårt fall mot Norge, är EU:s sammanhållningspolitik och möjligheterna till finansiering av gränsöverskridande samarbeten av mycket stor betydelse för vår regions utveckling, konkurrenskraft och säkerhet.

Sammanfattande synpunkter:

- Vi välkomnar en positiv inställning till att minska regionala skillnader och främja europeiskt territoriellt samarbete (Interreg).
- Vi ser positivt på EU-kommissionens förslag lyfter särskilda behov i gränsregioner mot Ryssland, Belarus och Ukraina, men vi understryker att andra gränsregioner också har stora tillväxtutmaningar samt är fundamentalt viktiga för den nordiska och europeiska säkerheten.
- En färsk OECD-rapport visar att gränsregioner halkar efter ekonomiskt på grund av kvarvarande legala och administrativa hinder, vilket påverkar både BNP och sysselsättning negativt.
- Vi noterar med oro att den föreslagna budgeten för Interreg innebär en nominell minskning. Med tanke på de ökade geopolitiska utmaningarna framstår en minskad budget som kontraproduktiv i förhållande till regeringens ambition att minska de regionala skillnaderna och främja samarbete över riksgränserna i Norden.

Fellesrådet för Trøndelag och Jämtland Härjedalen, Rådhusgatan 44, 831 34 Östersund |

Tel: +46 (0)70 420 84 34 | info@fellesradet.com | www.fellesradet.com

- Förslaget om en prestationsbaserad modell, där utbetalningar sker när mål och reformer uppnåtts, kan skapa stora svårigheter för gränsöverskridande projekt, särskilt de som involverar partner i länder utanför EU. Ett projekt som binder samman aktörer som lyder under två olika länders strukturer och regelverk ställs inför utmaningar vilket påverkar möjligheten att nå specifikt förväntade resultat. Det riskerar också att motverka innovativa projekt. Det är avgörande att EU:s nya fonder stöder projekt som överbrygger gränshinder och aktivt främjar harmonisering av regelverk samt undanröjer administrativa flaskhalsar. Fonderna måste ge ökad chans till samarbete och inte bli ytterligare ett byråkratiskt hinder för gränsöverskridande samarbeten.
- Vi vill betona vikten av att regionala och lokala beslutsfattare ges en central roll i planering, beslutande och genomförande av programmen. Lokalkännedom, regionala prioriteringar och fungerande samarbeten är avgörande för att EU-medlen ska ge maximal effekt i en gränsregion. Interregprogrammen utgör en viktig komponent för gränsöverskridande samarbete, och bör utgå från lokala och regionala förhållanden. Interreg bör bidra till att utveckla strukturer och sammanhållning mellan lokalsamhällen. Vi vill se att artiklarna om hållbar stadsutveckling kompletteras så att även mindre tätorter med stadsliknande funktion inkluderas.
- Vi vill öka den nationella förståelsen för gränsregionernas specifika utmaningar, eftersom en av gränsregionens stora utmaningar är avståndet till huvudstaden och de centrala myndigheterna.

Gränsregioner har tillväxtutmaningar som Interreg-programmen förebygger

Vi välkomnar generellt regeringens positiva grundinställning till att minska regionala obalanser och främja europeiskt territoriellt samarbete (Interreg). Vi ser det också som positivt att kommissionens förslag särskilt uppmärksammar behoven i regioner med gräns mot Ryssland, Belarus och Ukraina som har särskilda utmaningar, men andra gränsregioner har generella tillväxtutmaningar liksom är viktiga för nordisk och europeisk säkerhet.

Gränsregionernas särskilda utmaningar finner starkt stöd i OECD-rapporten "Building More Resilient Cross-Border Regions". Rapporten understryker att gränsregioner generellt sett släpar efter andra regioner i ekonomisk utveckling, och att en avgörande orsak är de legala och administrativa barriärer som kvarstår även inom EU:s inre

Fellesrådet för Trøndelag och Jämtland Härjedalen, Rådhusgatan 44, 831 34 Östersund |

Tel: +46 (0)70 420 84 34 | info@fellesradet.com | www.fellesradet.com

marknad. Dessa hinder uppskattas leda till en förlust motsvarande 3 procent av EU:s BNP och nästan sex miljoner arbetstillfällen. Samtidigt visar OECD att om så lite som 20 procent av dessa hinder undanröjdes, skulle gränsregionernas BNP öka med 2 procent och över en miljon nya jobb skapas.

OECD framhåller att företag som bedriver gränsöverskridande handel kan möta kostnader som är upp till 50 procent högre än inhemska företag, och att infrastrukturprojekt över gränserna ofta tar dubbelt så lång tid att slutföra.

Därför krävs att nationella beslutsfattare ökar förståelse för gränsregionernas specifika utmaningar. Det OECD-rapporten pekar på gäller nationsgränser inom EU, vi vill ytterligare tillfoga det faktum att gränskommunerna i vårt område Trøndelag och Jämtland Härjedalen också har att hantera EU:s yttre gräns, i detta fall mot Norge. Både längs gränsen på svensk sida och på norsk sida finns tillväxtutmaningar, där Norges högsta arbetslöshet återfinns i gränskommunerna mot Sverige och de svenska gränskommunerna har tillväxtutmaningar med brist på arbetskraft och svårighet för företag att nå tillräckligt stora marknader. Därtill har det försämrade globala säkerhetsläget och Sverige och Finlands inträde i NATO inneburit ökat fokus på öst-västligt samarbete över gränsen i vår region.

Därför är det av yttersta vikt att EU:s nya fondstruktur stödjer och finansierar projekt som kan överbrygga problemen som en gräns innebär, stödjer infrastrukturprojekt över gränser mot tredje land samt också aktivt stödjer och premierar nationella och regionala ansträngningar för att harmonisera regelverk och undanröja de administrativa flaskhalsar som OECD identifierat. Fonderna måste vara ett verktyg för att minska "kostnaden för passivitet" (the costs of inaction), inte en ny källa till byråkrati för de aktörer som arbetar med att bygga broar mellan länder.

Vi vill lyfta fram följande synpunkter och rekommendationer för regeringens fortsatta arbete:

Synpunkter avseende förordning COM (2025) 552 (ERUF och Interreg)

Interregs avgörande roll för EU:s yttre gränsregioner

Interreg med fokus på gränsöverskridande samverkan är en katalysator för det europeiska samarbetet mellan länder inom EU och med viktiga europeiska grannar och samarbetsparter som exempelvis Norge. Extra viktigt är detta i områden där näringsliv, bosättning, familjeliv och arbetsmarknader genomkorsas av en riksgräns och i vissa fall en gräns mellan EU och tredje land. I Norden är de nordiska statsministrarna samlade kring visionen om att Norden ska vara världens mest integrerade och hållbara region 2030. För att nå detta är fri rörlighet och mer samarbete över gränser en viktig parameter

Fellesrådet för Trøndelag och Jämtland Härjedalen, Rådhusgatan 44, 831 34 Östersund |

Tel: +46 (0)70 420 84 34 | info@fellesradet.com | www.fellesradet.com

för stärkt konkurrenskraft och ökad beredskap. Det är därför av stor vikt att Interreg verkar med utgångspunkt i lokala och regionala förhållanden, med lokalt och regionalt partnerskap, samt bibehåller budget och medfinansieringsgrad så att tröskeln för gränsöverskridande projekt hålls så låg den kan.

För vår gränsregions del är Interreg-programmen inte bara ett verktyg för regional utveckling, utan en fundamental förutsättning för att bygga fungerande och integrerade samhällen över nationsgränserna. Samarbetet skapar mervärde genom att hantera gemensamma utmaningar, bygga förtroende och stärka den sociala och ekonomiska sammanhållningen. Med en av NATO:s största baser i Norden på Atlantkusten vid Trondheimsfjorden i Trøndelag är vikten av minskade gränshinder, pålitlig infrastruktur och en vital gränsregion en förutsättning för nordisk och europeisk säkerhet. Regeringen konstaterar själv att Interreg har ett "genuint europeiskt mervärde", och vi menar att detta mervärde är som allra tydligast just vid unionens yttre gränser. De nya föreslagna målen "ett tryggare och säkrare Europa" och "mer resilienta regioner" är särskilt relevanta för oss och något vi stödjer.

Utgå från lokala och regionala förutsättningar för att skapa nytta

En platsbaserad utgångspunkt är central för politikens träffsäkerhet och effektivitet. Vi vill därför betona vikten av att regionala och lokala beslutsfattare ges en central roll i planering, beslutande och genomförande av programmen. Lokalkännedom, regionala prioriteringar och fungerande samarbeten är avgörande för att EU-medlen ska ge maximal effekt i en gränsregion. Interregprogrammen utgör en viktig komponent för gränsöverskridande samarbete, och behöver utgå från lokala och regionala förhållanden.

Stöd till mindre gynnade områden

Vi vill understryka remissförslagets uttryckta behov av förutsättningar för rättvis omställning. För att skapa en socialt rättvis omställning finns det behov av att komplettera förordningstexterna så att dessa inkluderar områden med särskild koppling till ursprungsbefolkning och minoritetsbefolkning.

Hållbar stadsutveckling

Jämtlands län och Trøndelag fylke kännetecknas av en befolkning som bor och verkar i hela geografien. Jämtlands län har en yta större än Belgien, Nederländerna och Luxemburg tillsammans, men har enbart en stad - Östersund, vilket medför att tätorterna i kommunerna fyller en viktig funktion för den regionala utvecklingen. I Trøndelag fylke, som är lika stort till ytan, finns fler städer, men även här spelar tätorter i

Fellesrådet för Trøndelag och Jämtland Härjedalen, Rådhusgatan 44, 831 34 Östersund |

Tel: +46 (0)70 420 84 34 | info@fellesradet.com | www.fellesradet.com

stora delar av ett glest befolkat område en stadsliknande roll Artikel 5 Hållbar stadsutveckling behöver därför kompletteras så att det blir tydligt att tätorter som spelar en stadsliknande roll i en region adresseras i artikeln. Ett alternativ är en egen artikel.

Tillämpningsområden

Vi anser att ett tryggare och säkrare Europa behöver inkludera ett fokus på sammanhållning mellan lokalsamhällen. För ett robust och resilient samhälle behöver Interreg bidra till att utveckla strukturer som främjar social, ekonomisk och regional stabilitet på liknande sätt som presenteras i punkt 5, som berör Europeiska regionala utvecklingsfonden.

Behovet av en stark och förutsägbar finansiering för Interreg

Vi noterar med oro att den föreslagna budgeten för Interreg (ca 9 miljarder euro) innebär en nominell minskning jämfört med innevarande period (9,2 miljarder euro i 2025 års priser). Med tanke på de ökade geopolitiska utmaningarna och de nya säkerhetsrelaterade målen framstår en minskad budget som kontraproduktiv. För att kunna bedriva ett långsiktigt och meningsfullt samarbete krävs förutsägbarhet.

Vi uppmanar regeringen att i förhandlingarna verka för att budgeten för Interreg åtminstone bibehålls på nuvarande nivå, men helst förstärks för att möta de nya och utökade ambitionerna.

Utmaningar med en prestationsbaserad modell

Förslaget om att övergå till en prestationsbaserad modell, där utbetalningar sker när mål och reformer uppnåtts, kan i teorin öka fokus på resultat. I praktiken riskerar dock denna modell att skapa stora svårigheter för gränsöverskridande projekt, särskilt de som involverar partner i länder utanför EU. I sådana projekt kan framdrift och måluppfyllelse påverkas av faktorer som ligger helt utanför de svenska eller europeiska parternas kontroll. En strikt modell riskerar att bestraffa välskötta projekt på grund av yttre omständigheter, vilket skulle hämma viljan att engagera sig i komplexa men nödvändiga samarbeten vilket samarbeten över nationsgränsen vid en yttre gräns ofta är. Därtill ser vi en mycket överhängande risk att förslaget prioriterar projekt med förutsägbara resultat framför mer innovativa och utforskande projekt.

Förslaget riskerar dessutom att pengar i program dras tillbaka. Vi vill därför att förslaget omarbetas med en realistisk ram för genomförande som möjliggör långsiktiga investeringar och att projekt har en genomförandetid på minst 3 år som innevarande period.

Fellesrådet för Trøndelag och Jämtland Härjedalen, Rådhusgatan 44, 831 34 Östersund |

Tel: +46 (0)70 420 84 34 | info@fellesradet.com | www.fellesradet.com

Vi uppmanar regeringen att verka för att den nya genomförandemodellen utformas med stor flexibilitet och anpassas till de unika förutsättningar som råder i gränsöverskridande samarbete vid en yttre gräns.

Synpunkter avseende förordning COM(2023) 955 och förordning COM(2024)2509

Nationella regionala partnerskapsplanerna (NRPP)

Det behöver förtydligas hur NRPP ska struktureras, implementeras och på vilken nivå de ska genomföras. Vi är djupt oroade över förslaget om nationella kuvert där den regionala och lokala nivån inte ges en självklar roll. Detta innebär en betydande risk för minskat inflytande över fonder och program på dessa nivåer.

Förslaget riskerar att försvaga sammanhållningspolitikens grundläggande syften och minska dess effektivitet. Det är därför avgörande att förordningarna tydligt säkerställer sammanhållningspolitikens kärnprinciper och att dessa tillämpas konsekvent genom hela processen – från programmering till genomförande. Särskilt viktigt är att partnerskapsprincipen och principen om flernivåstyrning upprätthålls, med krav på brett deltagande och reellt inflytande för aktörer på regional och lokal nivå. Vidare bör de regionala kapitlen i NRPP vara obligatoriska för att säkerställa inflytande och ett effektivt genomförande. Partnerskap ska inrättas på regional nivå för att insatserna ska utgå från och möta lokala och regionala behov.

I kommande programperiod bör medfinansieringsgraden för projekt inom ESF och ERUF uppgå till 50 % för mer utvecklade regioner.

Därtill bör öronmärkta medel för de nordliga glesbefolkade regionerna med stöd från protokoll 6 i Sveriges anslutningsfördrag, som båda erkänner regionens unika strukturella utmaningar finnas liksom undantag i statsstödsreglerna för de nordliga glesbefolkade regionerna för att stärka utvecklingspotentialen och geografins bidrag till det europeiska samarbetet.

Sammanfattande rekommendationer till regeringen

För att säkerställa att de nya fonderna på bästa sätt bidrar till en positiv utveckling för Sveriges gränsregioner rekommenderar vi att regeringen i det fortsatta förhandlingsarbetet:

Prioriterar och försvarar Interreg: Arbetar aktivt för en budget för Interreg som motsvarar de ökade säkerhetspolitiska ambitionerna och behovet av integration vid EU:s yttre gräns.

Fellesrådet för Trøndelag och Jämtland Härjedalen, Rådhusgatan 44, 831 34 Östersund |

Tel: +46 (0)70 420 84 34 | info@fellesradet.com | www.fellesradet.com

Säkerställer en fungerande och flexibel modell: Driver på för att den nya prestationsbaserade modellen innehåller mekanismer och realistiska tidsperioder för genomförande som kan hantera den oförutsägbarhet som präglar samarbete med partner utanför EU och stödjer innovativa projekt.

Stödjer strategisk infrastruktur: Fortsätter att stödja ett starkt FSE som kan finansiera både gränsöverskridande projekt och åtgärda nationella flaskhalsar som är avgörande för korridorernas funktion, med ett tydligt fokus på både tillväxt och säkerhet.

Betonar partnerskapsprincipens betydelse: Tydligt lyfter fram vikten av att regionala och lokala beslutsfattare, ges en central roll i planering och genomförande av programmen. Platsens betydelse, lokalkännedom, regionala prioriteringar och fungerande samarbeten är avgörande för att EU-medlen ska ge maximal effekt.

De nya fondförslagen, med sin struktur av nationella och regionala partnerskapsplaner (NRPP), skapar en direkt koppling mellan nationella prioriteringar och EU-finansiering. Vi vill dock understryka att gränsspecifika frågor riskerar att tappas bort om huvudstadens fokus blir allt för dominerande.

Det är viktigt att säkra gränsregionernas roll i den nationella planen (NRPP): EU:s förslag om en nationell plan riskerar att stärka gränsproblemen, vilket även Regionkommittén och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén påpekat. Förslaget om att centralisera beslutsmakten och därmed marginalisera regional och kommunal förankring ser vi som ett bekymmer. De gränsspecifika frågorna kommer allt längre från beslutsmakten och tas därmed inte tillvara. Det tillsammans med minskade anslag riskerar att leda till sämre tillväxt i gränsregionerna.

Fokus på barriärlösande insatser och långsiktighet. Tillväxtpotentialen i gränsregionerna frigörs när vi undanröjer konkreta gränshinder och harmoniserar regelverk. EU:s nya fonder måste därför vara flexibla nog att finansiera arbetet med att minimera gränshinder. Regeringen bör verka för att Interreg och andra relevanta fonder kan användas för att aktivt stödja "mjuka" men avgörande insatser såsom rättslig analys, harmonisering av processer och gemensam myndighetsutövning. Detta är en direkt investering i att minska de hinder som OECD-rapporten pekar på.

Vi anser att regeringen i sin nationella plan måste säkerställa att EU:s nya fonder samverkar för att bygga en genuint integrerad gränsregional arbetsmarknad, tillväxt och en infrastruktur som stärker både vår regionala konkurrenskraft och hela Nordens säkerhet och resiliens.

Fellesrådet för Trøndelag och Jämtland Härjedalen, Rådhusgatan 44, 831 34 Östersund |

Tel: +46 (0)70 420 84 34 | info@fellesradet.com | www.fellesradet.com

Beslutad av styrelsen för Fellesrådet,

Gränskommittéen Fellesrådet för Trøndelag och Jämtland Härjedalen är en politisk plattform för gränsöverskridande nordiskt samarbete. Fellesrådet består av 13 medlemmar: Levanger, Lierne, Meråker, Røros, Trondheim, Verdal och Örlandet kommuner i Trøndelag samt Härjedalen, Krokom, Åre och Östersunds kommuner i Jämtland Härjedalen, samt Trøndelag Fylkeskommune och Region Jämtland Härjedalen.

Fellesrådet för Trøndelag och Jämtland Härjedalen, Rådhusgatan 44, 831 34 Östersund |

Tel: +46 (0)70 420 84 34 | info@fellesradet.com | www.fellesradet.com

This documents contains 8 pages before this page

Dokumentet inneholder 8 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 8 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 8 sider før denne side

Guri Heggem

977b26a9-022c-450a-9ed9-4262b563acc8 - 2025-12-18 12:55:02 UTC +02:00

BankID - 864aaccd-0529-4aa5-91e7-94b2522c749b - NO

Kurt Jonas Andersson

6b1aeb98-27b9-4a5a-bdeb-efdf41a8dde8 - 2025-12-18 14:45:00 UTC +02:00

BankID / Freja eID - 125ff8a2-2910-41fd-81ee-48a0802894c8 - SE

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende